

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- กระมล ทองธรรมชาติ. "หลักประชาธิปไตย." ใน การเมืองและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2, ประณต นันตยกุล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- จรรยา สุภาพ. การเมืองและการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- _____. ระบบการเมืองเปรียบเทียบ (ประชาธิปไตย : เผด็จการ) และหลักวิเคราะห์แผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2510.
- _____. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2510.
- ชาลิต ยงใจยุทธ, พลเอก. "ทหารเพื่อสังคมหรือสังคมแบบทหาร" ใน เดือนเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย, 2530.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2524.
- _____. ปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, 2523.
- _____. ยังเติร์กกับทหารประชาธิปไตย การวิเคราะห์บทบาททหารในการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2525.
- _____. "กองทัพกับการพัฒนาทางการเมืองไทย." ใน ระบบทหารไทย : บทศึกษากองทัพในบริบทสังคม-การเมือง. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, 2530.

- _____. วิชาลัทธิการเมือง. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2519.
- _____. อยู่เมืองสลัว. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์เพลส, 2531.
- _____. อุดมการณ์ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย, 2517.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. "จิตวิทยาสังคม" ใน สังคมศาสตร์. พระนคร: อรุณสภา, 2509.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. "สังคมวิทยาการเมือง : ประชาธิปไตยในแง่สังคมวิทยา." ใน สังคมชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โครงการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. สารานุกรม ศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.
- การดี มหาจันทร์. "การก่อกำเนิดและบทบาทของกลุ่มวิชาชีพทหารในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." ใน ทหารกับการเมือง : วิเคราะห์เปรียบเทียบ.
กมลลา สุขพานิช และวุฒิชัย มูลศิลป์, บรรณาธิการ. เอกสารทางวิชาการ
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2523.
- เมธา สุตบรรทัด. ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์
การพิมพ์, 2517.
- วิสุทธิ์ โปธิแทน. ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- สุขุม นวลสกุล. ทฤษฎีการเมือง สมัยโบราณ และสมัยกลาง. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2516.
- สุขุมพันธุ์ บริพัตร, ม.ร.ว. "การบริหารกองทัพและการป้องกันประเทศไทย" ใน
ระบบทหารไทย : บทศึกษากองทัพในบริบททางสังคม-การเมือง. กรุงเทพมหานคร:
อักษรสยามการพิมพ์, 2530.

- สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- _____. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลัทธิการเมือง" ใน การเมืองและสังคม. ประพนต นันท์ยกุล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- _____. "งานกิจการพลเรือนของกองทัพไทย" ใน ระบบทหารไทย : บทศึกษากองทัพบก ในบริบททางสังคม-การเมือง. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, 2530.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- สุรชาติ บำรุงสุข. รัฐและกองทัพในโลกที่สาม : ข้อพิจารณาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. "เสรีภาพ : แก่ทางความคิด ใน ปรัชญาทางการเมืองของรุสโซ" ใน ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่. สมบัติ จันทรวงค์, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- เสถียร จันทิมาธร. กองทัพพบกับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมเนส, 2526.

บทความ

- กนลา สุขพานิช-ขันทปราบ. "ทหารกับการเมืองไทย : ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร-พลเรือน ประชาธิปไตยและความมั่นคงแห่งชาติ." วารสารสังคมศาสตร์. 1-2 (มีนาคม-กรกฎาคม 2533).
- กมล สมวิเชียร. "ประชาธิปไตยคืออะไร." วารสารการเมืองสำหรับประชาชน เล่ม 1. (มกราคม 2516).
- ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ. มติชนสุดสัปดาห์. 584 (1 พฤศจิกายน 2534).
- แจ่ม จ้าณรงค์, พ.ต. "จากเลี้ยวหนึ่งแห่งความเป็นคน." เสนาศึกษา. 41 (เมษายน-พฤษภาคม 2519).
- _____. "เคี้ยวเอื้องโดยผม" เสนาศึกษา. 42 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2519).
- _____. "อดเขียนไม่ได้ พับผ้า! มันคัน" เสนาศึกษา. 43 (สิงหาคม-กันยายน 2519)

- _____ . "ทหารคิด" ยุทธโกษา. 83 (ธันวาคม 2517).
- ดำรงศักดิ์ ชูสรานนท์, ร.ท. "ทหารกับการเมืองในประเทศไทย" เสนาศึกษา. 37 (สิงหาคม-กันยายน 2518).
- เดชประดิษฐ์, หลวง, ร.อ. "รัฐประศาสนศาสตร์กับการทหาร" หนังสือพิมพ์ทหารบก 2 (สิงหาคม 2477).
- ทินพันธ์ นาคะตะ. "ประชาธิปไตย : ความหมาย ปัจจัย เอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ" วารสารธรรมศาสตร์ 3, 2 (กุมภาพันธ์ 2517).
- _____ . "ความชอบธรรมในการปกครอง : ปัญหาความหวังของไทย" วารสารธรรมศาสตร์ 5, 2 (ตุลาคม 2518-มกราคม 2519).
- อุ. "ทหารกับการปกครอง" ยุทธโกษา 5 (กรกฎาคม 2480).
- นิกร ฮามอำไพ. "อิทธิพลของทหารทางการเมือง" ยุทธโกษา. 83 (ธันวาคม 2517).
- ประถม ทองสร้อย. "เคี้ยวเอื้องโดยผม (มังซี)" เสนาศึกษา 44 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2519).
- ประพัทธ์ จินดา, พ.ท. "ทหารกับการเมือง" ฟ้าหม่น. 16 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2520).
- _____ . "ฟ้าสีเขียว" วารสารพล 4, 10 (มีนาคม 2519).
- มอ ทอ บอ. "ควายกำลังสองในกองทัพไทย" เสนาศึกษา 32 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2517).
- _____ . "อย่าเพิ่งสิ้นใจความรัก" เสนาศึกษา 33 (ธันวาคม 2517-มกราคม 2518).
- ยุทธการทหารบก, กรม. "ตำรายุทธศาสตร์" หนังสือคู่มือฉบับพิเศษ (25 กุมภาพันธ์ 2490)
- รณสิทธิพิชัย, หลวง, ร.อ. "ถ้อยแถลง" หนังสือพิมพ์ทหารบก 2 (พฤศจิกายน 2475).
- _____ . "ทหารกับการเมือง" หนังสือพิมพ์ทหารบก 3 (ธันวาคม 2475).
- สารานุกรมประพันธ์, พ.ต. "ทหารรัฐธรรมนูญ" หนังสือพิมพ์ทหารบก 2 (2476).
- ศิริ ทิวะพันธ์, พ.อ. "ของขวัญสำหรับน้องนายทหารใหม่" เสนาศึกษา 36 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2518).
- _____ . "บันทึกของพัน" วารสาร พล. 4 19 (ตุลาคม 2518).
- ส. ศรานุกิต, พล.ต. "ข้อคิดหลังสงคราม" ยุทธโกษา 52 (มิถุนายน 2489).

สวัสดี เล็กชม, พล.ต. "ประชาชนในชนบทกับความมั่นคงแห่งชาติ" รัฐสาริรักษ์ 18
(เมษายน-มิถุนายน 2519).

สิทธิ จิรโรจน์, พล.ท. "เราเป็นทหารประเภท" ยุทธโภษ 71 (มกราคม 2517).

อานุกาพไตรภพ, พระยา, พล.ต. "ปลุกสำนึกนายทหาร" หนังสือพิมพ์ทหารบก 7
(19 ตุลาคม 2475).

อศิวจารย์. "การปรุ้งงานให้มีค่า" หนังสือพิมพ์ทหารบก 1 (16 สิงหาคม 2476).

ฤกษ์ดี ชาตอุทิศ, พ.ต. "การเมือง" เสนาศึกษา 30 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2517).

_____. "การเมืองตอน : ความเป็นธรรมในสังคม" เสนาศึกษา 32 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2517).

_____. "การเมืองตอน : ความเท่าเทียมกันในสังคม" เสนาศึกษา 32 (ธันวาคม 2517-มกราคม 2518).

_____. "การเมืองนั้นเป็นเรื่องของการแตกแยกทางความคิด" เสนาศึกษา 33 (ธันวาคม 2517-มกราคม 2518).

_____. "การเมืองตอน : สถาบันพระมหากษัตริย์" เสนาศึกษา 35 (เมษายน-พฤษภาคม 2518).

_____. "การเมืองตอน : คุณสมบัติของนักการเมือง" เสนาศึกษา 36 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2518).

_____. "การเมืองตอน : ตอบปัญหาทางการเมือง" เสนาศึกษา 39 (ธันวาคม 2518-มกราคม 2518).

"คำนำของเจ้ากรมยุทธการทหารบก" หนังสือคู่มือ 1 (1 ตุลาคม 2470).

"คำนำของเจ้ากรมยุทธการทหารบก" หน้า 38 คู่มือ (15 พฤศจิกายน 2470).

"คำสั่งกองทัพบกที่ 2/2518 เรื่องนโยบายฝึกศึกษาด้านการเมือง" ใน ป.ต.อ. สาร.
(กรกฎาคม-สิงหาคม 2526).

"ปัญหาสอบคัดเลือกนายทหารที่สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนเสนาธิการทหารบก" หนังสือพิมพ์ทหารบก. 19 (มิถุนายน 2477).

"จดหมายจากประเทศเยอรมันนี่" หนังสือพิมพ์ทหารบก 3 (15 ธันวาคม 2477).

กนลา สุขพานิช-ชั้นปราบ. สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2534.

คณะนายทหารฝึกหัดราชการฝ่ายเสนาธิการ ชุดที่ 28. อนุสรณ์เสนาธิการชุดที่ 28 พ.ศ.
2493 พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเกษม, 2493.

วิทยานิพนธ์และเอกสารอื่น ๆ

- แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ. "การปรับปรุงกองทัพบกของไทยตามแบบตะวันตกตั้งแต่ พ.ศ. 2394-2475" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- เดช กฤษณะกลิน, พ.อ. "การพัฒนาระบบบริหารเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ" วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2518.
- ทรรศนีย์ ปัจจุสานนท์, ร.ท. "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยทหารบกไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ธานีรินทร์ ณ สงขลา, พ.อ. "ทหารกับการเมือง" วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2516-2517.
- บุญชาติ พรหมพูล, ร.อ.ท. "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรืออากาศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ประติษฐ์ เวชรักษ์, พ.อ. "ทหารกับการเมือง" วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2517.
- ประสาธ เป็อรุณ. "ทัศนคติทางการเมืองของทหารต่อการปกครอง ระบบประชาธิปไตยของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนายทหารระดับนายพันเอกของกองทัพบกที่เข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรชุดที่ 28 ประจำปีการศึกษา 2526" สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- ปริญญา อุดมทรัพย์. "วิเคราะห์บทบาททางการเมืองของทหารในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- พิศมพงศ์ สุกัญญ์ ณ อรุณยา, พ.อ. "พรรคการเมือง กับความมั่นคงของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2519.

- วารุณี โอสรณมย์. "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ. 2411-2475" วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วิทวัส รัชตะนันท์. "ทัศนคติของทหารต่อสาเหตุของการรัฐประหาร : ศึกษาเฉพาะกรณี
นายทหารโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 60" สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สนิท จรอนันต์. "การอบรมและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายเรือไทย"
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุรพาสน์ ทัทภมาน. "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพ
เรือและกองทัพอากาศ" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- จวน วรณรัตน์, พล.ต. "การกำหนดแนวความคิดและหนทางปฏิบัติในการป้องกันและ
ปราบปรามผู้ก่อการร้ายในประเทศไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, 2518-2519.
- ชำนาญ นิลวิเศษ, พล.ต. "ความอยู่รอดในระบอบประชาธิปไตยของไทย" เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2518-2519.
- ทวนทอง สุวรรณทัต. "การต่อสู้ภัยคอมมิวนิสต์ที่คุกคามประเทศไทย. เอกสารวิจัยส่วน
บุคคลในลักษณะวิชาการเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2517-2518.
- ทวีศักดิ์ หนุณักดิ์. "การพัฒนากำลังพลของกองทัพบกไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- ทองแท่ง เถระพัฒน์. "การพัฒนาการศึกษาในกองทัพบกไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- ธงชัย เกื้อสกุล. "ระบบการศึกษาของกองทัพบกไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียน
เสนาธิการทหารบก, 2517.
- บุญเหลือ แสงหล่อ. "การฝึกทหารใหม่ของกองทัพบกไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.

- ปรีชา สุวัฒน์ศรี, ร.อ. "ทหารกับการพัฒนาการเมือง" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- มณี ชำคมนิก, พล.ต. "ทหารกับการเมือง" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ในลักษณะวิชา
การเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2518-2519.
- รณฤทธิ์ ถาวรพานิช, ร.อ. "การศึกษาสำหรับนักเรียนนายร้อยในอนาคต" เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรประจำชุดที่ 53, 2517.
- เรืองศักดิ์ ชุมสารทูล, พล.ต. "ประชาธิปไตยระบบใดเพื่อความอยู่รอดของชาติ"
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาการเมือง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร,
2518-2519.
- ละม้าย จันทรประเสริฐ, พล.ต. "ปัญหากองทัพไทยทางด้านงบประมาณ" เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคลในลักษณะวิชาเศรษฐกิจ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2519-2520.
- วิเชียร อรัญทิมา, ร.อ. "ความสำคัญของทหารต่อการเมือง" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- สัญญาชัย บุณทริกสวัสดิ์, ร.อ. "ขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- สุนทร หงษ์พร้อมญาติ, ร.อ. "การศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหารบก" เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2517.
- สุรพงษ์ สิ้นธุวงศานนท์, ร.อ. "การปราบปรามผู้ก่อการร้ายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลและ
เหตุการณ์ที่บ้านนาทราย เอกสารวิจัยส่วนบุคคลโรงเรียนเสนาธิการทหารบก,
2516-2517.
- โสภาณ วานกมล, พ.ต. "ประสิทธิภาพผู้นำทหารในระบอบประชาธิปไตย" เอกสารวิจัย
ส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2519-2520.
- อดิศร สถิตยานุรักษ์, ร.อ. "ผู้บังคับบัญชากับความพร้อมรบของหน่วยกำลังรบในกองทัพก
ไทย" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2519-2520.
- ฤทธิ์ รังคะภูติ, ร.อ. "การพัฒนาเยาวชน" เอกสารวิจัยส่วนบุคคล โรงเรียนเสนาธิการ
ทหารบก, 2516-2517.

จำเนียร อุ่นจิต, พ.อ. ทหารกับอุดมคติทางการเมือง. เอกสารโรเนียวกรมยุทธศึกษา
ทหารบก.

พิชฌ อุไรเลิศ, พ.ต. และคณะ. "คำขวัญ นทน.รร.สธ.ทบ. หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 60"
กรุงเทพมหานคร: เกษมการพิมพ์, ม.ป.ป.

ศิริชัย ลักษณะียนาวิน, พ.อ. และคณะ. "แนวความคิดในการปรับปรุงกองทัพไทย"
การศึกษาเป็นคณะเสนาธิการวิทยาลัยการทัพบก, 2518.

ประกาศกองทัพบก เรื่อง การรับสมัครนายทหารชั้นสัญญาบัตร เพื่อสอบคัดเลือกเข้าเป็น
นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง
หลักสูตรประจำชุดที่ 52. ใน ระเบียบ ทบ., คำแนะนำ ทบ., คำชี้แจง ทบ.,
ประกาศ ทบ., แจ้งความ ทบ., แกลงการณ์ ทบ., ข่าว ทบ. พ.ศ. 2515
เล่ม 7. กรมสารบรรณทหารบก, 2515.

นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 32. อนุสรณ์นายทหารนักเรียน
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 32. 2495-2496.

ศาลายุทธนาธิการ. ข้อบังคับกรมทหารบก คำสั่งที่ 2 ว่าด้วยหน้าที่ของออฟฟิศเชอบังคับทหาร
รักษาราชการตามหัวเมือง. ศาลายุทธนาธิการ, วันเสาร์ ขึ้นค่ำหนึ่ง เดือนสาม
ปีกุน นพศก จุลศักราช 1249.

หोजดหมายเหตุแห่งชาติ. มท. 0201.2.1.8/61 เรื่องขอความอนุเคราะห์ในการไปศึกษา
ภูมิประเทศของนายทหารนักเรียนและอาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก.

เสนาธิการทหารบก, โรงเรียน. เสนาธิการรำลึก.

____. "หลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2491-2496" ใน เสนาธิการรำลึก.

____. หลักสูตรสามัญของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก (หลักสูตร 1 ปี) เริ่มใช้ตั้งแต่
ปีการศึกษา พ.ศ. 2501. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเสนาธิการทหารบก,
2501. (อัดสำเนา)

____. คำแนะนำการศึกษาหลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 37-41
กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2527. (อัดสำเนา)

____. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) กรุงเทพมหานคร: โรงเรียน
เสนาธิการทหาร, 2530. (อัดสำเนา)

"หลักสูตรสำหรับสั่งสอนนายทหารฝึกหัดราชการในโรงเรียนการฝายเสนาธิการ" ม.ป.ป.,
ม.ป.ท.

ภาษาต่างประเทศ

Ahmad, Zakaria Haji. Military-Civilian Relations in South-East
Asia. Oxford University Press, 1985.

Allport, G.W. "Attitude and Behavior," in American Journal of
Sociology. 34 (1955): 810.

Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney. The Civic Culture : Political
Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston : Little
Brown, 1964.

Bienen, Henry. "The Background to Contemporary Studies of Militaries
and Modernization," in The Military and Modernization. Edited
by Henry Bienen. Chicago : Aldine Athern, 1971.

Bunbongkarn, Suchit. The Military in Thai Politics 1981-86. Pasir
Panjang Institute of Southeast Asian Studies, 1987.

Byrne, Donn. An Introduction to Personality. Englewood Cliffs,
New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1966.

Clapham, Christopher. Third World Politics, An Introduction.
London: Gorham Helm, 1985.

Dahl, Robert A. Modern Political Analysis. Englewood Cliff, N.J.:
Prentice Hall, 1963.

- Denoon, David B.H. "Defence Spending in Asena : An Overview," in Defence Spending in Southeast Asia. Edited by Chin Kin Wah. Pasir Panjang Institute of Southeast Asian Studies, 1987.
- Finer, S.E. Comparative Government. New York: Penguin Books, 1970.
- _____. The Man on Horseback, the Role of the Military in Politics. London and Dunno : Pall Mall Press, 1962.
- Ghee, Lim Teck. "Violence, Non-Violence and Development in Asia," Paper Present at Globle Community Lectures on Peace and Development. Tokyo, 1984.
- Huntington, Samuel P. Political Order in Changing Societies. New Haven: Yale University Press, 1968.
- _____. Soldier and the State, the Theory and Politics of Civil-Military Relations. New York: Vintage Book, 1957.
- Janos, Andrew C. "Authority and Violence : The Political Fram Work of Internal War," in Internal War, Problem and Approaches. Edited by Harry Eckstein. London: The Frees Press of Glencoe, 1964.
- Janowitz, Morris. The Military in the Political Development of New Nations, an Essay in Comparative Analysis. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1971.
- Kendler, Haward H. Basic Psychology. New York: Appleton Century Groff, Co., 1963.

- _____. "The Military-Civil Fusion as a Stable Political Model for Third World Nations," in The Military as an Agent of Social Change. Edited by Claude Heller. Camino: Al Ajuseo El Colegio De Mexico, 1981.
- Lambert, William W. and Labert, William E. Social Psychology. 3rd ed. Englewood Cliffs: Prentice Hall, Inc., 1965.
- Mill, John Stewart. Utilitarianism, Liberty and Representative Government. Compiled by A.D. Lindsay. London: J.M. Dent & Sons, 1948.
- Nordlinger, Eric A. Soldiers in Politics, Military Coups and Government. Englewood: Prentice-Hall, Inc., 1977.
- Palmer, Monte. The Dilemmas of Political Development : An Introduction to the Politics of the Developing Areas. Itsea: F.E. Peacock Publishers, Inc., 1973.
- Prothro, James W. and Gizz, Charles M. "Fundamental Principle of Democracy : Bases of Agreement and Disagreement," in The American Political System : Note and Reading. Edited by Bernard Brown and John Wahlke. Illinois: Dorsey Press, 1967.
- Pye, Lucian W. Aspects of Political Development. Boston: Little Brown and Company, 1966.
- Ross, Lawrence H. "Prespective on the Social Order," in A Reading in Sociology. New York: McGraw Hill Book Company, 1969.
- Roth, David F. The Comparative Study of Politics. Englewood: Prentice-Hall Inc., 1980.

- Saavedra, Oscar Cuellar. "The Military and Class Struggle : About the Ideological Mechanisms of Corporativism," in The Military as an Agent of Social Change. Edited by Claude Heller. Camino al Ajuseo : El Colegio de Mexico, 1981.
- Salvadori, Massimo. Liberal Democracy. Garden City: Doubleday, 1957.
- Serttain, Arron Quin. Psychology Understanding Human Behavior. New York: McGraw-Hall Book Company, 1965.
- Shils, Edward. Political Development in the New States. The Hague: Mouton Co., Publishers, 1960.
- _____. "The Military in the Political Development of the New States," in The Role of the Military in Underdeveloped Countries. Edited by John J. Johnson. Prinection: Princeton University Press, 1962.
- Solidum, Estrella D. "Military Responses to Political Events in Sourtheast Asia," in The Military as an Agent of Social Change. Edited by Claude Heller. Camino Al Ajusco: El Colegio De Mexico, 1981.
- Sternberger, Dolf. "Legitimacy," in International Encyclopedia of the Third World. Totowa: Allanheld. Osmun, 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ที่ ทม 0304/571

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ. อังรีตุนังต์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

25 มีนาคม 2535

เรื่อง ขออนุญาตทำการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ด้วยนางสาววารุณี กิตติธรรมวุฒิ นิสิตปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) และนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรหลักประจำ ซึ่งการศึกษานี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาทางรัฐศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขออนุญาตทำการศึกษาวิจัย โดยขอให้ นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกและนายทหารที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้วิจัยด้วย โดยข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต บุญบงการ)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์

ภาควิชาการปกครอง

โทร. 2513131 ต่อ 42

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25 มีนาคม 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก, นายทหารที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร)

ด้วยนางสาววารุณี กิตติธรรมวุฒิ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองและการยอมรับระบอบประชาธิปไตยของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และนายทหารที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษานี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาทางรัฐศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดิฉันในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาของ นางสาววารุณี กิตติธรรมวุฒิ จึงขอให้ท่านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาในครั้งนี้ กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม โดยเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัยไม่ได้นำเสนอในลักษณะรายบุคคล จึงขอให้ท่านได้โปรดให้ข้อมูลที่ เป็นจริงด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กนลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมการวิจัย

ภาควิชาการปกครอง

โทร. 251-5900

ส่วนที่ 1 : กรุณากรอกข้อความ หรือทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริง
ของท่าน

1. ภูมิลำเนาเดิม [ ] กทม. [ ] เหนือ [ ] กลาง [ ] ใต้ [ ] อีสาน
2. เหล่า..... ยศ.....
3. อายุ.....ปี
4. สถาบันการศึกษาก่อนเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร
  - ก) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
  - ข) สถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทย
  - ค) สถาบันการศึกษาต่างประเทศ
5. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ
  - ก) ม.ศ. 5 หรือเทียบเท่า
  - ข) อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
  - ค) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
  - ง) ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
  - ฉ) อื่น ๆ (ระบุ).....
6. ท่านรับราชการทหารมาเป็นระยะเวลาประมาณ.....ปี
7. นับตั้งแต่ท่านรับราชการ ระยะเวลาที่ท่านเคยออกปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม หรือ
ปฏิบัติราชการพิเศษ รวมกันประมาณ.....ปี
8. ตลอดระยะเวลาที่ท่านรับราชการมา งานส่วนใหญ่ที่ท่านทำหรือรับผิดชอบมีลักษณะเป็น
  - ก) ผู้บังคับบัญชา
  - ข) ฝ่ายอำนวยการ
  - ค) อื่น ๆ (อาจารย์ แพทย์ งานที่ต้องใช้ความรู้หรือความชำนาญเฉพาะสาขา)

ส่วนที่ 2 : กรุณาแสดงความเห็นของท่านต่อคำถามดังต่อไปนี้ ให้ตรงกับความรู้สึกหรือความเข้าใจของท่านที่มีต่อข้อความแต่ละข้อ โดยทำเครื่องหมาย / (ถูก) ในช่องความเห็นหลังข้อความแต่ละข้อเพียงความเห็นเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9.	นายกรัฐมนตรีพลเรือนที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง โดยไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง จะทำให้ทหารทำการรัฐประหาร โค่นล้มได้ง่าย					
10.	นายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากพรรคการเมือง ซึ่งมีเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนฯ จะทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลไม่มั่นคง					
11.	นายกรัฐมนตรีที่ขาดประสิทธิภาพในการควบคุมเสียงของ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาล จะทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มั่นคง					
12.	นายกรัฐมนตรีที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ไปในทางแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และญาติพี่น้อง จะทำให้ประชาชนทำการต่อต้านในที่สุด					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
13.	เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นลัทธิและระบบการปกครองอื่น ๆ ที่ขัดแย้งกับการปกครองประเทศไทยในปัจจุบันจึงไม่ควรอนุญาตให้มีการสอน การเรียนในสถาบันต่าง ๆ					
14.	ในการปฏิบัติงานใด ๆ หากมีเรื่องที่จะต้องตกลงใจ ผู้บังคับบัญชาควรจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองเพียงผู้เดียวแล้ว จึงแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบในภายหลัง					
15.	บุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับเสียงข้างมากในสังคม ถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม สมควรที่จะถูกขจัดออกไปจากสังคม					
16.	ผู้แทนราษฎรควรมีสติเหนือราษฎรอื่น ๆ เพราะเป็นผู้แทนปวงชน					
17.	เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงไม่อาจทำให้การพัฒนาประเทศไปได้ดีและรวดเร็วเท่ากับการปกครองแบบเผด็จการ					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
18.	การตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ผู้บังคับบัญชาควรถูกให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย และผู้บังคับบัญชาควรมอบรับผลการตัดสินใจตามความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เสมอ					
19.	การประชุมประท้วงรัฐบาลเป็นการก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนภายในประเทศ จึงสมควรจะจัดการปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่างเด็ดขาด					
20.	ผู้ที่มีอาวุโสสูงย่อมมีอำนาจและมีสูง ดังนั้นบ้านเมืองใดที่มีผู้อาวุโสสูงเป็นผู้นำหรือผู้ปกครองประเทศย่อมทำให้บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข					
21.	คนทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนย่อมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน					
22.	ความสำคัญของบุคคลขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของเขา มากกว่าขึ้นอยู่กับการที่เขาเกิดมาเป็นคน					
23.	การเดินขบวนมิใช่การแสดงออกที่ดี ตรงข้ามกับทำให้มีแต่ความวุ่นวายในบ้านเมือง					
24.	สังคมในกรุงเทพฯ เป็นสังคมของการแข่งขันจึงไว้วางใจกันไม่ค่อยได้					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
25.	บุคคลที่เกิดในตระกูลสูงหรือราชสกุลย่อมมีศักดิ์ศรีเหนือกว่าบุคคลที่เกิดในตระกูลชาวบ้านธรรมดา					
26.	สิทธิของหญิงและชายควรแตกต่างกัน เพราะหญิงกับชายมีความแตกต่างกันในทางธรรมชาติอยู่แล้ว					
27.	ผู้บังคับบัญชาควรสงวนสิทธิในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ไว้แต่เพียงผู้เดียว					
28.	คุณค่าของมนุษย์มักแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา ฐานะ และตามศักดิ์ตระกูล					
29.	การคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าเรา เช่น กรรมกร คนขับรถแท็กซี่ ย่อมทำให้เสื่อมเสียต่อเกียรติยศชื่อเสียง เพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ					
30.	สุภาษิตที่ว่า "แต่น้อยค้อยกัมพนมกร ลำบากไปก่อนจะสบายเมื่อปลายมือ" เป็นสุภาษิตที่เหมาะสมกับสังคมไทยอย่างยิ่ง					
31.	บุคคลใดที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิพิเศษเหนือบุคคลทั่วไป					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
32.	หากท่านเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจใด ๆ ควรจะดำเนินการด้วยตัวของท่านเองแล้วจึงค่อย ๆ ชักจูงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นด้วยและคล้อยตามภายหลัง					
33.	ในการดำเนินงานต่าง ๆ หากผู้มีอำนาจหรือผู้อาวุโสมีความคิดเห็นอย่างไร ทุกคนควรยอมรับแนวความคิดดังกล่าว โดยปราศจากการโต้แย้ง เพราะก่อนที่จะเสนอแนวความคิดใด ๆ ผู้มีอำนาจหรือผู้อาวุโสจะใคร่ครวญอย่างรอบคอบแล้ว ดังนั้นความคิดเห็นของท่านจึงถูกต้องเสมอ					
34.	ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนดีและไว้วางใจได้					
35.	ถ้าท่านมีอำนาจท่านจะห้ามกะเทยไม่ให้มีบทบาททางสังคม					
36.	หากไม่กำหนดระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานอย่างเข้มงวดจะทำให้คุณภาพของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของหน่วยไม่มีประสิทธิภาพ เพราะคนส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
37.	เราควรเชื่อในความสามารถและสติปัญญา ของคนธรรมดาว่าจะสามารถใช้เหตุผล ตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองและ เปลี่ยนตัวผู้นำทางการเมืองได้ถูกต้อง					
38.	การดำเนินงานใด ๆ ควรยึดถือมติของ คนส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามคนที่ไม่เห็น ด้วยก็ควรมีสหิทธิในการโต้แย้งได้					
39.	บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ย่อมมี ความสามารถทางการปกครองมากกว่า บุคคลทั่วไป					
40.	โจรผู้ร้ายที่มีอันตรายเป็นสังคมมาก สมควร ถูกลงโทษประหารชีวิตสถานเดียว					
41.	การโต้แย้งคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำอย่างยิ่ง ไม่ว่า คำสั่งดังกล่าวจะถูกต้องหรือมีเหตุผล เหมาะสมหรือไม่ก็ตาม					
42.	การที่บุคคลบางกลุ่มพยายามที่จะเปลี่ยน แปลงระบบต่าง ๆ ในสังคมเป็นสิ่งที่ไม่ สามารถยอมรับได้ เพราะการเปลี่ยน แปลงดังกล่าวอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ ที่เลวร้ายขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
43.	ผู้นำทางการเมืองควรเป็นผู้ที่สูงอายุ					
44.	ผู้มีอำนาจควรมีสิทธิพิเศษบางประการ เพื่อประโยชน์แห่งการบังคับบัญชา					
45.	การได้รับการศึกษาอบรมในหลักสูตร ปัจจุบัน ทำให้เป็นผู้มีความคิดเห็นกว้าง ขวาง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มากขึ้น					
46.	โดยภาพรวมแล้ว การปฏิวัติโดย รสช. ช่วยให้ประเทศชาติรอดพ้นจากหายนะที่ เกิดขึ้นโดยผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง โดย การนำของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ					
47.	การศึกษาอบรมต่าง ๆ ยากที่จะเปลี่ยน แปลงทัศนคติของคนได้					
48.	ความเจริญก้าวหน้าของประเทศทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ถูกทำ ให้หยุดชะงักลงอย่างน่าเสียดายโดย รสช.					
49.	ในการปกครองประเทศไทยนั้น ถ้าใช้ ระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ประเทศ เจริญรุ่งเรือง					
50.	รูปแบบของระบอบประชาธิปไตยที่นำมา ใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากลอกเลียนแบบมาจากของฝรั่ง ดังนั้นจึงควรดัดแปลงแก้ไขให้เป็น ประชาธิปไตยแบบไทย ๆ					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
51.	การเลือกตั้งถือว่าเป็นหัวใจของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นผู้มีสิทธิทุกคนควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง					
52.	แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งกำหนดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทหารจึงควรเข้าไปมีส่วนผลักดัน เพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญไปในทางที่เหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเสียงคัดค้านจากฝ่ายอื่น ๆ					
53.	การที่ ส.ส. มีความคิดเห็นแตกต่างกันเสมอ ๆ เป็นอันตรายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก					
54.	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนบางประการหรือหลาย ๆ ประการอาจมีความจำเป็นหากกระทำไปเพื่อความมั่นคงของประเทศ					
55.	นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี ควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานสูง ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
56.	นักการเมืองส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่ไร้อุดมการณ์ มีแต่ความสกปรกและพยายามที่จะหาทางคอร์ปชั่นเสมอหากมีโอกาส					
57.	นายกรัฐมนตรีควรมีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจหรือลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมดังเช่นการใช้มาตรา 17 สมัยจอมพลสฤษดิ์เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศชาติ					
58.	การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองโดยเฉพาะ ดังนั้นประชาชนโดยทั่วไปจึงไม่จำเป็นต้องสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเมือง					
59.	เพื่อให้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นไปด้วยความราบรื่น จึงควรยุบเลิกพรรคการเมืองต่าง ๆ เสียทั้งหมด					
60.	เพื่อความมั่นคงของชาติการตรวจข่าวและเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ ควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด					
61.	แม้ว่าหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของทหารจะเกี่ยวข้องกับการรักษาและป้องกันเอกราชจากการรุกรานของศัตรูภายนอก แต่หากเกิดความไม่สงบขึ้นภายในประเทศ ทหารก็ควรใช้กำลังเข้าปราบปรามโดยทันทีเพื่อให้เกิดความสงบสุขในบ้านเมือง					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
62.	ข้าราชการประจำส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถสูงเมื่อเทียบกับ ส.ส. บางคน ดังนั้นเพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์เต็มที่ในการพัฒนาประเทศจึงควรให้ข้าราชการประจำที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาดำรงตำแหน่งรมต. และตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ ได้					
63.	การปล่อยให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากเกินไป อาจก่อให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบสุขในบ้านเมืองขึ้นได้					
64.	การเดินขบวนและการเรียกร้องต่างๆ ส่วนใหญ่เกิดจากความพยายามของกลุ่มที่ไร้ความรับผิดชอบ ซึ่งต้องการก่อวินาศกรรมให้เกิดความไม่สงบขึ้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งไม่อาจยอมรับได้					
65.	การปฏิบัติรัฐประหารของทหารทุกครั้งมีส่วนช่วยในการจรรโลงและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น					
66.	โดยทั่วไปนายกรัฐมนตรีที่เคยเป็นทหารมักจะปกครองประเทศได้ดีกว่านายกรัฐมนตรีที่มาจากพลเรือน					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
67.	ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีความสำคัญกว่าการที่จะมุ่งเปลี่ยนแปลงพัฒนาระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง					
68.	การที่ทหารซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ถืออาวุธเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ย่อมก่อให้เกิดผลดีอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะจะทำให้บุคคลกลุ่มอื่น ๆ ไม่กล้าที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้น					
69.	เนื่องจาก ส.ส. มีหน้าที่ในการพิจารณาออกกฎหมายต่าง ๆ ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ว่าอย่างน้อยควรจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป					
70.	การที่ ส.ส. บางกลุ่มพยายามตัดทอนงบประมาณหรือคัดค้านการดำเนินงานบางอย่างของรัฐบาลเพราะมีเจตนาที่จะตีรวนและหวังเห็นว่าการปฏิบัติงานของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
71.	การคัดเลือกบุคคลจากสาขาอาชีพต่าง ๆ และแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหากดำเนินการอย่างเหมาะสมแล้วจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าการเลือกตั้ง ส.ส. โดยทั่วไป					
72.	ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของรัฐสภา ดังนั้นวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรควรมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ เช่น การลงมติเกี่ยวกับ พ.ร.บ. งบประมาณ การลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลทั้งคณะหรือ รมต. ในคณะรัฐบาลเป็นรายบุคคลและการเสนอญัตติเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นต้น เท่าเทียมกัน					
73.	เป็นการยากที่จะสร้างประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทยเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง					
74.	แม้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่สามารถทำให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพมี <u>ผู้แทนที่แท้จริง</u> <u>ของตน</u> ในสภาผู้แทนได้จึงไม่อาจถือได้ว่าการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
75.	พรรคการเมืองเป็นที่รวมของบุคคลที่พยายามรวมตัวกันเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่พวกพ้องมากกว่าเพื่อความเจริญของประเทศไทย					
76.	การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มุ่งหวังต่ออำมิสสินจ้างที่ได้รับมากกว่าที่เป็นไปด้วยความปรารถนาดีอย่างแท้จริงต่อชาติบ้านเมือง					
77.	บุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาเป็น ส.ส. ส่วนใหญ่หวังที่จะกอบโกยและแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองมากกว่าที่จะเข้ามาเพื่อหวังจะสร้างประโยชน์แก่บ้านเมือง					
78.	รัฐบาลที่ปราศจากการสนับสนุนของผู้นำทางทหารจะเป็นรัฐบาลที่ไม่มีความมั่นคงอย่างแท้จริง					
79.	เนื่องจากเรามีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นทุกคนจึงมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ที่จะวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิและความต้องการต่าง ๆ โดยสงบได้อย่างเสรี					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
80.	หากทหารและข้าราชการประจำอื่น ๆ ต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศควรจะลาออกจากตำแหน่งประจำเพื่อเข้าสู่สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.					
81.	ทหารควรมีบทบาทสูงในทางการเมืองไทย เพราะมีระเบียบวินัยเคร่งครัด และมีความสำนึกในเรื่องชาตินิยมสูงกว่าพลเรือน					
82.	เนื่องจากนายทหารในปัจจุบันมีความรู้เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นพื้นฐานอยู่แล้วจึงไม่เป็นปัญหาในการที่เข้าร่วมในระดับผู้นำทางการเมือง					
83.	ควรเปิดโอกาสให้ทหารรวมตัวก่อตั้งพรรคการเมืองได้					
84.	ทหารสมควรเป็นผู้นำทางการเมืองเพราะยังมีปัญหาการคุกคามความมั่นคงจากภายนอกประเทศ					
85.	หากสถาบันทหารเป็นชนชั้นนำทางการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองจะสงบเรียบร้อย เพราะทหารสามารถเป็นผู้ไกล่เกลี่ยความขัดแย้งทางการเมืองได้					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
86.	ควรสนับสนุนผู้นำทางการเมืองที่มาจาก ทหาร เพราะสามารถดำรงตำแหน่งทาง การเมือง ได้ยาวนานกว่าผู้นำพลเรือน					
87.	ทหารยังต้องมีบทบาทสำคัญในทางการเมืองต่อไป เพราะพรรคการเมืองและ นักการเมืองยังมีข้อบกพร่องมาก					
89.	ส.ส. เปรียบเสมือนพ่อค้าที่ลงไปก็ต้องหวัง ผลประโยชน์เป็นธรรมดา					
	รู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำว่า ส.ส. ไทย					
90.	ทำเพื่อส่วนรวม					
91.	คบได้					
92.	ไว้ใจได้					
93.	ชอบช่วยเหลือ					
94.	อ่อนน้อมถ่อมตน					
95.	เหนือกว่าผู้อื่น					
96.	มีความคิดสร้างสรรค์					
97.	เป็นคนน่าเชื่อถือ					
98.	สุขภาพ					
99.	เป็นมิตร					
100.	ขยัน					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
--------	---------	--------------------------	-------------	----------	----------	-----------------------

---

101. ดี

102. เป็นผู้รับใช้ประชาชน

103. อยากเข้าใจ

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ข.

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นหน่วยขึ้นตรงของสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ใช้คำย่อว่า รร. สธ. ทบ.

ส่วนวิชาเสนาธิการกิจ เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่ให้การฝึกและศึกษาเกี่ยวกับเทคนิค และระเบียบการทำงานของฝ่ายอำนวยการและผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร งานในหน้าที่ของฝ่ายเสนาธิการแต่ละสายงานในหน่วยระดับกองพลขึ้นไป ตลอดจนหลักการและวิธีการประสานงานเกี่ยวกับการกำกับดูแล การควบคุม การยุทธ การจัด การฝึก การจำหน่าย การระดมสรรพกำลัง การเคลื่อนย้ายหน่วยทหาร การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ การสงครามนิวเคลียร์-ชีวะ-เคมี กฎหมายทหาร ประวัติศาสตร์ทหาร การสงครามการเมืองและการป้องกันฝ่ายพลเรือน และทำการพัฒนา จัดทำ เสนอแนะการจัดทำหลักสูตร แผนบทเรียน หลักฐานเตรียมการสอน คำบรรยายและแนวสอน รวมทั้งหลักการและหลักนิยมในวิชาที่เกี่ยวข้อง

ส่วนวิชายุทธวิธี เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่ให้การฝึกและศึกษาเกี่ยวกับหลักนิยมทางยุทธวิธีของกองพล การจัด และการดำเนินการยุทธของกองทหารขนาดใหญ่กว่ากองพล ระบบอาวุธและหลักพื้นฐานการยุทธทางยุทธวิธี การยุทธร่วม-การยุทธผสม ตลอดจนให้ความรู้พื้นฐานทางยุทธศาสตร์ทั่วไป ทำการพัฒนา จัดทำ และเสนอแนะหลักสูตร แผนบทเรียน หลักฐานเตรียมการสอน คำบรรยายแนวสอน รวมทั้งหลักการและหลักนิยมในวิชาที่เกี่ยวข้อง

ส่วนอำนวยการศึกษา เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่วางแผนอำนวยการ กำกับดูแล เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา การฝึกแก้ปัญหาบนแผนที่ประกอบภูมิประเทศตามหลักสูตร ทั้งหลักสูตรหลักประจำ หลักสูตรเร่งรัด หลักสูตรไม่ประจำ และหลักสูตรอื่น ๆ ตามที่กองทัพบกอนุมัติ ให้การสนับสนุนการฝึกและ

ศึกษาในด้านเครื่องมือโสตทัศนศึกษาที่ต้องใช้ประกอบการศึกษา และแปลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหลักสูตร ปกครองบังคับบัญชานายทหารนักเรียนและผู้เข้ารับการศึกษา

ส่วนจำลองยุทธ เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบกมีหน้าที่ให้การศึกษาดูและฝึกฝนเกี่ยวกับเครื่องจักรคำนวณ การจำลองยุทธ และการจำลองสงคราม ดำเนินกรรมวิธีข้อมูล การบริหารงานในสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง สนับสนุนการฝึกจำลองยุทธ และการจำลองสงครามให้กับหน่วยในกองทัพบก

ส่วนวิชาสงครามพิเศษ เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่ให้การฝึกและศึกษาเกี่ยวกับการสงครามนอกแบบ การป้องกันและปราบปราม การก่อความไม่สงบ การปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจหลักนิยมทางยุทธวิธี ตลอดจนสามารถวางแผนอำนวยความสะดวก ประสานงาน และควบคุมการปฏิบัติของหน่วยได้ ดำเนินการพัฒนา และเสนอแนะการจัดทำหลักสูตร แผนบทเรียน หลักฐานประกอบการสอน คำบรรยาย และแนวสอนในวิชาที่เกี่ยวข้อง

ส่วนบัณฑิตศึกษา เป็นหน่วยขึ้นตรงของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับดูแล วัตถุประสงค์และประเมินผลการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร ปกครองบังคับบัญชานายทหารนักเรียน และผู้เข้ารับการศึกษา มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 กอง คือ

ก. กองแผนการศึกษา มีหน้าที่ วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับดูแลเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปฏิบัติงานตามที่อาจารย์อำนวยความสะดวกแบ่งมอบให้

ข. กองวัดผลและประเมินผล มีหน้าที่ วางแผน อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับดูแล เกี่ยวกับเรื่อง การสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วัดผล ประเมินผล การศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ รวมทั้งปฏิบัติงานตามที่อาจารย์อำนวยความสะดวกแบ่งมอบให้

กองบัญชาการ มีหน้าที่และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ และกำกับดูแลการฝึกศึกษาของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ให้เป็นไปตามหน้าที่ที่สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงได้มอบหมาย กับปกครองบังคับบัญชาผู้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ตลอดจนดำเนินการทางธุรการและการบริหารของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

หลักสูตรการศึกษา หมายถึง หลักสูตรตามที่กองทัพบกกำหนดไว้ ได้แก่ หลักสูตรหลักประจำ หลักสูตรเร่งรัด หลักสูตรเพิ่มเติม และหลักสูตรอื่น ๆ ตามคำสั่งของผู้บัญชาการทหารบก รวมทั้งหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2530

ระยะเวลาในการศึกษา หลักสูตรหลักประจำเสนาธิการทหารบก ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงระยะเวลาในการศึกษาจากเดิมใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 48 สัปดาห์ ได้ปรับปรุงลดลงเหลือ 38 สัปดาห์ เป็นอันจบการศึกษาตามหลักสูตร จากนั้นมีการประกาศผลการศึกษาเพื่อเลือกตำแหน่งที่ต้องการบรรจุ โดยเลือกตามคะแนนของผลการศึกษาตามหลักสูตร หลังจากนั้นจะแยกทำการฝึกและศึกษาตามตำแหน่งของสายงานใหม่ที่ได้รับการบรรจุ เพื่อให้ตรงกับหน้าที่ที่จะ ไปปฏิบัติ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาใหม่เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้รับความรู้ทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์และทักษะในการแก้ปัญหาทางด้านวิชาการเพิ่มสูงขึ้น โดยกำหนดให้ศึกษาต่อจากหลักสูตรหลักประจำเสนาธิการทหารบก โดยมีระยะเวลาในการศึกษา (ขณะปัจจุบัน) 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ซึ่งการศึกษาดังกล่าวแต่เดิมได้ขออนุมัติหลักการไว้ เป็นการศึกษานอกเวลาราชการ เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดไกล เคียงสามารถเข้ารับการศึกษาได้

วิธีการศึกษา หลักสูตรหลักประจำ จัดให้มีการศึกษาทั้งแบบบรรยายรวมในห้องเรียนเดียวกัน โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับหลักการและการบรรยายวิชาเฉพาะเรื่อง หรือการบรรยายพิเศษจากผู้บรรยายภายนอก ก็ได้มีการจัดแบ่งเป็นพวก ๆ มีจำนวนพวกละ 20-25

นาย เพื่อศึกษาเป็นคณะ โดยมีการถกแถลงและฝึกปฏิบัติการเป็นทีม โดยมีอาจารย์ประจำพวก
1 นาย เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรีक्षा และควบคุมประเมินผล

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) เป็นหลักสูตรที่ศึกษาต่อเนื่องจาก
หลักสูตรหลักประจำ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ปีการศึกษา แต่ละปีแบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษา
การศึกษาในปีแรกจะเป็นการศึกษารวม ส่วนในปีที่ 2 จึงจะแยกไปศึกษาแต่ละสาขาที่นักศึกษา
ต้องการ และแต่ละเทอมจะมีการสอบรายวิชาเพื่อวัดผลเป็นคะแนนตัวอักษร ในปีการศึกษา
ที่ 2 เทอมที่ 2 จะมีการทดสอบประมวลผลและสอบวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งระยะ
เวลาตามระเบียบที่กำหนดไว้จะใช้เวลาอย่างน้อย 2 ปี และอย่างมากไม่เกิน 5 ปี

การวัดผลการศึกษา ทั้งสองหลักสูตรข้างต้น ใช้การวัดผลเป็นระบบหน่วยกิต
และให้คะแนนในการวัดผลออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อความง่ายในการวัดผลออกมาเป็นตัวอักษร
เพื่อความง่ายในกรณีที่คิดและโอนหน่วยกิตจากหลักสูตรประจำบางวิชามาศึกษาต่อในหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร)

การสอบ หลักสูตรหลักประจำ เสนาธิการทหารบก จะมีการสอบด้วยครู โดย
อาจารย์ผู้สอนจะกำหนดช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในวิชาที่สอบนั้น ทำการสอบนายทหารนักเรียน
เป็นบุคคล หรืออาจทำการสอบเป็นคณะด้วยข้อเขียนหรือวาจาก็ได้ นอกจากนั้นยังมีการสอบ
เมื่อสิ้นภาคการศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกข้อสอบ โดยทางโรงเรียนจะออก
คำสั่งแต่งตั้งอย่างน้อยจำนวน 3 นาย

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีการสอบ
ของแต่ละวิชาที่สอน ในตอนปลายปีที่ 2 ก่อนสิ้นภาคการศึกษาจะมีการสอบประมวลผล รวม
ทั้งนักศึกษาสามารถสอบวิทยานิพนธ์ต่อทางคณะกรรมการสอบ ซึ่งทางโรงเรียน เสนาธิการ
ทหารบกจะเป็นผู้กำหนดและแต่งตั้งประธานและกรรมการในการสอบ โดยประกอบด้วยคณะ
อาจารย์จากทั้งพลเรือนที่ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาทางทหาร

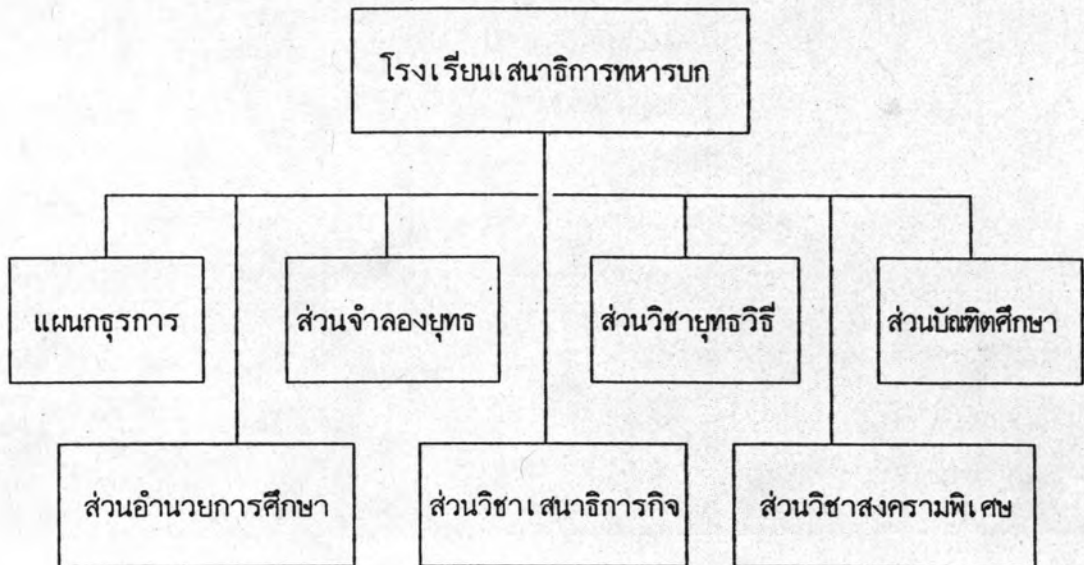
นายทหารนักเรียน หมายถึง ผู้ที่เข้ารับการศึกษานในหลักสูตรประจำเสนาธิการทหารบกของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ใช้คำย่อ นทน.

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว หรือกำลังทำการศึกษาอยู่ในหลักสูตรหลักประจำ เสนาธิการทหารบก ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก โดยมีหน่วยกิตไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบ รวมทั้งสามารถสอบผ่านการคัดเลือกเข้ารับการศึกษได้โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือนักศึกษาสามัญคือ ผู้ที่สอบผ่านการคัดเลือกเข้ารับการศึกษสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และนักศึกษาทดลองศึกษาคือ ผู้ที่สอบไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แต่มีคะแนนไม่ต่ำจนเกินไป ซึ่งทางส่วนบัณฑิตศึกษา รร.สธ.ทบ. จะเป็นผู้พิจารณาเสนอขออนุมัติให้เป็นนักศึกษาทดลองศึกษา โดยในเทอมการศึกษาของปีที่ 1 นักศึกษาทดลองเหล่านี้จะต้องได้คะแนนในวิชาที่ศึกษาไม่ต่ำกว่า B ทุกวิชาจึงจะมีสิทธิในการศึกษาต่อในเทอมที่ 2

ผังการจัดโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ก. การจัด

ข. ภารกิจ มีหน้าที่

1. ให้การฝึกและศึกษาแก่นายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบกทั้งทางยุทธวิธีเสนาธิการกิจ และการช่วยรบระดับกองพลขึ้นไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิทยากรชั้นสูงระดับบัณฑิตศึกษาและหลักสูตรอื่น ๆ ตามที่กองทัพบกมอบหมาย
2. ร่วมมือในการค้นคว้า พัฒนาตามโครงการวิจัย และพัฒนาหลักนิยมของหน่วยระดับกองพลขึ้นไป
3. สนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบกในการฝึกจำลองยุทธและการฝึกจำลองสงคราม โดยมีผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ประวัติผู้เขียน

นางสาววารุณี กิตติธรรมวุฒิ เป็นชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2503 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ในปีการศึกษา 2520 จบปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2524 เข้าศึกษาต่อในภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2530 ปัจจุบันรับราชการ ณ กองการเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากร